

CUVINTE DE AUR

Poposind peste noapte în locuința unui tovarăș care poseda numeroase volume cu reproduceri din marii pictori ai lumii, Lenin a spus: „Ce domeniu interesant este istoria artelor! Cît ar fi aici de lucru pentru un marxist! Ieri n-am putut adormi pînă la ziuă; am răsfoit o carte după alta. Și mi-a părut atît de rău că n-am avut și nu voi avea timp să mă ocup de artă“.

Excesiva modestie a lui Lenin apare și în această frază, relatată cu fidelitate de Lunaciarski. În realitate, Vladimir Ilici a studiat foarte adînc arta, iar genialele idei enunțate de el în problemele artei ne sînt o călăuză infailibilă, o armă puternică în lupta pentru dezvoltarea continuă a culturii noastre socialiste.

Din bogăția acestor idei voi alege una care mi se pare deosebit de însemnată pentru stadiul actual al teatrului nostru. Marele actor Kacialov povestește că Lenin stătea alături de Gorki la o importantă reuniune organizată la începutul primăverii anului 1918 în sala Coloanelor a Palatului Sindicatelor. „În camera artiștilor domnește însuflețire, povestește Kacialov. V. I. Lenin este împreună cu Gorki. Alexei Maksimovici se întoarce spre mine și-mi spune: „Discuț cu Vladimir Ilici despre noul public al teatrelor. Că noul public al teatrelor nu este mai prejos decît vechii amatori de teatru, că este mai atent, e în afară de orice îndoială. Dar de ce anume are el nevoie? Eu spun că are nevoie numai de eroism. Dar Vladimir Ilici susține că are nevoie și de lirism, că are nevoie de Cehov, de adevărul vieții de toate zilele“.

Ducîndu-se cu Gorki într-un „music-hall“ londonez, un modest teatru popular, Lenin a rîs cu poftă la scenele cu clovni și s-a interesat de „numerele excentrice“ ca formă deosebită a artei teatrale: „Este aici un fel de atitudine satirică sau sceptică față de ceea ce e îndeobște admis, se vede tendința de a întoarce lucrurile pe dos, de a le deforma puțin, de a arăta absurditatea obișnuitului. Complicat, însă interesant!“

Am amintit aceste idei ale genialului îndrumător, despre necesitatea unor forme multiple de artă, fiindcă spectatorii ni se plîngeau, în ultima vreme, de lipsa unei diversități în repertoriu și în modul lui de tratare. Este de neînțeles, de pildă, de ce se joacă atît de puține comedii pe scenele noastre. Poporului nostru îi place să rîdă, românii au un temperament optimist și vesel, umorul nostru popular e neîntrecut. Oamenii vor să se veselească după ziua lor de muncă. De ce să împărțim risul cu atîta parcimonie?

Și încă ceva.

Lenin era foarte exigent față de interpretare.

„Se juca *Azilul de noapte* de Gorki... Modul prea teatral în care era pusă în scenă această piesă l-a iritat pe Ilici, așa că, după *Azilul de noapte*, a renunțat pentru multă vreme să mai meargă la teatru“, scrie Krupskaia. De asemenea, apreciind jocul actorilor în *Unchiul Vania* la Teatrul de Artă, Lenin nu ezită să plece la mijlocul actului al doilea de la spectacolul *Greierile de pe sobă*, enervat de sentimentalismul mic-burghez al lui Dickens.

Această exigență era pornită dintr-o stimă adîncă pentru spectatorul nou. Lenin socotea că muncitorii și țărani au dreptul la o artă adevărată și mare. „Duceți-vă în mase, în fabrici și uzine, acolo veți găsi impuls pentru creație“ — spunea el sculptorului Merкуроv. „Arta aparține poporului — declară Vladimir Ilici într-o convorbire cu Clara Zetkin. Prin rădăcinile ei cele mai adînci, ea trebuie să pătrundă în adîncurile maselor largi ale oamenilor muncii. Ea trebuie să fie pe înțelesul acestor mase și apreciată de ele, să unească sentimentele, gîndirea și voința acestor mase, să le ridice. Ea are menirea să trezească în ele simțul artistic și să-l dezvolte“.

Iată cuvinte de aur care trebuie să constituie crezul nostru artistic neclintit, însăși rațiunea existenței noastre de artiști.

V. I. LENIN